

STM 1940

**Kring nyfunna Buxtehudekompositioner i Lunds
universitetsbibliotek**

Av Josef Hedar

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan
tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska
samfundet för musikforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat till-
låtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upp-
hovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av
enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela
databasen.

KRING NYFUNNA BUXTEHUDEKOMPOSITIONER I LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

AV JOSEF HEDAR (Lund)

År 1937 firades över hela Europa 300-års minnet av Dietrich Buxtehudes födelse. I Tyskland, Danmark och Sverige antog minnesfirandet formen av musikfester, vid vilka ett stort och representativt urval av mästarens verk framfördes. Dessa länder hade ju också sina speciella anledningar att fira minnet av en av den protestantiska kyrkomusikens stora mästare före Bach.

1873—1880 utgav Philipp Spitta sin stora och grundläggande Bach-biografi. Det inte minst intressanta och epokgörande i denna är hans ingående undersökning av Bachs föregångare och den stora betydelse dessa haft för mästarens utveckling. Bach står inte längre som en isolerad storhet utan bildar den väldiga toppunkten och avslutningen på en hel epok. Spitta torde vara den förste musikhistoriker, som rätt värdesatt Dietrich Buxtehude och givit honom den plats, som tillkommer honom såsom en av 1600-talets betydelsefullaste mästare. Sedermera ha andra tyska, franska och danska forskare såsom Stahl, Pirro, Hagen m. fl. fortsatt Buxtehudeforskningen. Men i och med firningsåret 1937 torde Buxtehude inte endast vara ett namn i musikhistorien. Hans musik har visat sig vara levande tonkonst, som i sina bästa och högsta stunder når upp till de höjder, som vi tidigare ansett förbehållna Johan Sebastian Bach.

Av Buxtehudes rika produktion har en stor del gått förlorad. Känt är, hur genom lyckliga omständigheter en omfattande del av hans värdefulla kantater finns bevarad i Uppsala Universitetsbibliotek och i den samlade upplagan av mästarens vokalverk (Ugrino 1925) bildar den betydelsefulla grundstommen. Det är kanske också som en av den evangeliska kantatens stora mästare vår tid bäst känner Buxtehude. För samtiden framstod han som den store organisten. Ryktet om hans orgelspel spreds vida omkring, och samtidens musiker

vallfärdade till S:t Marien i Lübeck för att höra orgelmästaren framför alla andra. Det är därför ganska märkligt, att av Buxtehudes orgelkompositioner i jämförelse med hans övriga verk endast en relativt liten del blivit bevarad. Detta kan visserligen bero på, att han i stor utsträckning improviserade sina orgelverk, men man har länge varit övertygad om, att de orgelkompositioner av mästarens hand, som vi ha bevarade, ej kunna vara annat än en mindre del av hans på detta område säkerligen rika produktion.

År 1876 utgav Spitta en samlad upplaga av Buxtehudes orgelkompositioner (Breitkopf u. Härtel B. I—II), och av Max Seiffert utkom 1903 en reviderad och utökad upplaga. Denna omfattar 25 fria orgelkompositioner: preludier och fugor, ciaconer, toccator och canzonetter samt ett 30-tal orgelkoraler. Av de handskrifter, som ligga till grund för de fria orgelkompositionerna, är ingen autograf. Men av flera tecken att döma är urtexten till dessa skriven i orgel-tabulatur. Därpå tyda bl. a. de många överflödiga förtecknen för toner, som redan genom de allmänna förtecknen äro höjda. Vidare bibehåller avskrivaren giss, diss, f o. s. v., där tonerna rätteligen borde heta ass, ess och eiss. I orgeltabulaturskriften tecknas ju som bekant alla b-accidenstoner med motsvarande kors-accidenstoner.

I företalet till orgeleditionen hyser Spitta den förhoppningen, att de kommande åren skola bringa dels ännu flera orgelkompositioner, dels äldre och tillförlitligare källskrifter i dagen. Det skulle emellertid dröja över 60 år, innan några större och väsentligen nya fynd gjordes.

I samband med 300-års jubileet utgavs ett s. k. nyupptäckt verk av Buxtehude. »Upptäckaren» var Buxtehudes sentida efterträdare i S:t Marien i Lübeck, Walter Kraft.¹ Kraft hade i Preussiska Statsbiblioteket i Berlin funnit ett Preludium i A-dur i tabulaturskrift och med dateringen 25 juni 1696. Utan någon kritisk undersökning utgav han verket som nyfunnet. Vidare anmäldes det som det enda kända orgelverk av Buxtehude med angivet tillkomstår. Detta hade varit synnerligen värdefullt, då vi sakna all kännedom om de olika verkens kronologiska följd. Det har emellertid senare visat sig, att årtalet endast angiver avskriftens tillkomstår. Vidare var kompositionen varken nyupptäckt eller okänd, och manuskriptet var ofullständigt och mindre tillförlitligt.² Den franske musikforskaren André Pirro har i sitt utomordentliga arbete om mästaren³ omnämnt och citerat

¹ Bärenreiter 1019: D. Buxtehude Präludium u. Fuge A-dur 1696, aufgefunden u. herausgegeben von W. Kraft u. H. Edelhoff.

² Jfr Max Seiffert *Ergänzungsband* s. 5.

³ Dietrich Buxtehude, 1913.

verket, men av vissa stilistiska skäl anser han sig icke kunna tillskriva Buxtehude detsamma.¹

1939 utkom på Breitkopf u. Härtels förlag ett *Ergänzungsband* till den samlade upplagan av Buxtehudes orgelkompositioner, redigerat av Buxtehudekännaren Max Seiffert. Detta tillägg meddelar inte mindre än 11 nya orgelverk samt korrigerar sex av de tidigare utgivna. Den viktigaste källan har varit en handskriftsamling från 1680-talet, som dels i vanlig notering, dels i partiturform innehåller en rikhaltig och synnerligen betydelsefull samling orgelkompositioner av bl. a. Froberger, Pachelbel och Buxtehude. Denna samling har efter växlande öden hamnat i Yale University i New Haven, Connecticut och nu ställts till den tyska musikforskningens förfogande.

Det senaste tillskottet till Buxtehudelitteraturen ha de i Lunds Universitetsbibliotek av Akademiska kapellet deponerade Wensterska och Engelhardtska musiksamlingarna lämnat. Vid en genomgång av dessa samlingar² visade det sig, att dessa innehålla inte mindre än 13 Buxtehudekompositioner, därav 10 orgelverk, två kantater och en aria.

Det är egentligen ganska egendomligt, att vi ej tidigare kunnat påvisa någon direkt förbindelse med eller påverkan av Buxtehude under Lübeckåren och de sydsvenska provinserna jämte Danmark, som likväl stodo i så intim kontakt med Lübeck. Annorlunda är förhållandet med Stockholm, detta tack vare Gustaf Düben, som stod i nära förbindelse med mästaren. Düben och hans krets torde också ha rönt starka inflytelser av Buxtehude och hans musik. Samtidigt med upptäckten av Buxtehudemanuskriften i Lund gjordes emellertid i Roskilde ett betydelsefullt fynd. Bland kvarlåtenskapen efter en domkantor från slutet av 1600-talet fann man en notbok i tabulaturskrift, som innehåller ett stort antal cembalokompositioner.³ Samtiden hade högt värderat Buxtehudes kompositioner för cembalo, och Mattheson ansåg, att Buxtehudes styrka låg just i dessa verk.

¹ Max Seifferts *Ergänzungsband*, som även upptager det av Kraft utgivna Preludiet men efter en fullständigare handskrift, vederlägger tvivlen på verkets äkthet.

² Universitetskapellmästare Alfr. Berg har uppgjort en efter dåtida förhållanden mycket god katalog över samlingarna.

³ Enligt meddelande av domkantor E. Bangert innehåller samlingen förutom några kompositioner av Pachelbel och Reinken inte mindre än 19 suiteer och 6 större och mindre variationsverk av Buxtehude, av vilka endast en suite — den i e-moll i Uppsala U. B. — är känd. Avskrifterna äro gjorda omkring 1680. Boken, som är ett vackert pergamentsband med rik ornamentering i guld, synes vara svenskt arbete från mitten av 1600-talet.

Han beklagar att »wenig oder nichts» fanns i tryck.¹ Av Buxtehudes vän Andreas Werkmeister hade Walther fått »manches schöne Clavier-Stück von des kunstreichen Buxtehudes Arbeit».² Emellertid finnas endast ett fåtal bevarade.³

De båda fynden i Lund och Roskilde visa, vad man tidigare förmodat, att ett utbyte med Lübeck ägt rum även på det musikaliska området. Detsamma bekräftar »Utdrag af Special Räkningar för Christianstads Schola 1747». Enligt detta ägde skolan förutom verk av Hammerschmidt, Christian Dedekind och Briegel även »Buxtehudes åtta stycken kyrko Musikaliska böcker in quarto och i rött paper inhäftade».⁴ Tyvärr har det ännu ej kunnat konstateras, vart dessa verk tagit vägen. Den förbindelse, som således säkerligen på det ena eller andra sättet funnits mellan Buxtehude och de sydsvenskdanska organisterna, vore värd en närmare undersökning.

Domkyrkoorganisten och director musices Emanuel Wenster done-
rade genom tre olika gåvobrev 1832, 1836 och 1846 till Akademiska kapellet inte mindre än 600 musikalier jämte en dyrbar samling musikinstrument (numera i Musikhistoriska museet). Musikalierna hade han förvärvat dels genom köp, dels fått i arv efter fadern Christian W. (född i Kristianstad 1735, död i Lund 1823), som han efterträtt som organist och director musices samt efter farfadern Christian W. senior (född 1704, död i Karlshamn 1779). Denne hade på 1720-talet varit »musicant» vid domkyrkan.⁵ Det är således tre generationer Wenster, som under c:a 125 år såsom musiker varit knutna till Lund. Emanuel W. är väl den, som lämnat djupaste spåren efter sig.⁶ En episod från fadern Christian W:s tid skall här i förbigående omnämnas. Lunds Weckoblad för den 7 nov. 1781 skriver: »Förleden torsdag firades H. Kongl. Höghet Cron Prinsens Fjerde födelsedag här vid Academien . . . hwarvid Director Musices Herr Magister Wenster började Acten med en så hedrande som angenäm Wocal och Instrumental Musique,

¹ Spitta: J. S. Bach I s. 258.

² Matthesons Ehrenpforte s. 388.

³ En del av de av Spitta-Seiffert utgivna orgelkompositionerna liksom några av de i Lunds U. B. nyfunna äro säkerligen avsedda för cembalo. Pirro återgiver en Toccata samt citerar en Suite i e-moll i Uppsala U. B. bestående av Allemande, Courante, Sarabande och Gigue. Jmf. »Auf meinen lieben Gott» Spitta-Seiffert II nr 31.

⁴ Läroverksmål Kristianstad skola 1751—1769, Landsarkivet Lund.

⁵ Fadern var »musicanten och hautboisten» i Landskrona Christian W., död 1727. C. Sjöström: Skånska nationen.

⁶ Trots ett intensivt motstånd från domkyrkorådets sida lyckades han genomdriva byggandet av Strands orgel i Domkyrkan 1830—1836. Planerna på ny orgel hade då ventilerats i hundra år!

hwarvid Des lille Son Studiosus Christian Wenster om 7 års ålder slog på Pukorne . . .¹ Acten slöts kl. 12 under stark Musique, lika som den begyntes, alt uti ganska god Smak och Ordning.» Nästa nummer av tidningen innehåller ett hyllningskväde: »Til Herr Studiosus Chr. Wenster wid annoncen om firandet af den 1 Nov. i Lund», där det bl. a. heter:

»Håll så på, Att Er i Wetenskapen öfwa.
Pukan slå: Men Responderer pröfwa.
Lik Er Far: I wett och konster para.
Ingen fara, I skal wara Mer än Far Far war.»

Farfadern var den nyssnämnde Christian Wenster senior, som varit anställd som »musicant vid domkyrkan», d. v. s. han skulle »med dess folk»² traktera domkyrkans »lösa instrument».³ Omkring 1730 lämnar Christian W. Lund för att tillträda befattningen som organist i Kristianstad.⁴ 1739—1741 innehar han motsvarande tjänst i Ystad S:t Petri, varefter han anmäler sig som sökande till den ledigblivna befattningen i Karlshamn, och efter provspelning inför kyrkorådet antages han i den avlidne organisten Gottfried Lindemanns ställe.⁵ Det är här Wenster blir ägare till Gottfried Lindemanns efterlämnade musikalier och därmed de Buxtehudemanuskript, som utgöra den värdefullaste delen i den s. k. Wensterska donationen.

Karlshamn var en ganska betydande och livfull stad i början på 1700-talet. Den på kastellet förlagda garnisonen satte en särskild prägel på staden, och den goda hamnen gjorde, att förbindelserna och utbytet med de tyska östersjöstäderna var livlig. Kyrkan, som grundlagts 1681 men först 1702 invigts, fick sin första orgel 1710.⁶ 1717 hade organisten Zacharias Tussenius begärt avsked⁷ men först två år senare fick tjänsten ny innehavare. Den 27 okt. 1719 antogs »Monr. Gottfried Lindemann» till organist. Två månader senare begärde Lindemann ersättning för sin resa »från Stetyn till Carlshambn».⁸

¹ Jfr B. Alander i STM 1939, s. 136.

² Domkyrkans räkenskaper 1699.

³ Domkyrkans räkenskaper 1689 upptager 1 basun, 2 tenorbasuner, 2 cornetter och 2 fioler.

⁴ I ett honom tillhörigt exemplar av Werckmeisters Orgelprobe har han 1732 antecknat dispositionen till orgeln i Kristianstad.

⁵ Karlshamns kyrkorädsprotokoll 29 juli 1741.

⁶ H. Rosengren: Karlshamns historia.

⁷ Karlshamns kyrkorädsprotokoll 22 okt.

⁸ Kyrkorädspr. 4 dec. 1719. Vad som gjort, att denne tyske organist kom till Sverige, är ovisst. Troligt är, att den hattmakare Lindemann, vars namn man påträffar i Karlshamns kronoräkenskaper, varit en tidigare till staden inflyttad släkting och kanske den förmedlande länken.

Det är inte mycket vi veta om Gottfried Lindemann. Tydligt har han varit uppskattad som musiker. Kyrkorådet tillerkänner honom 1721 »contribution» för vacker musik. Han bor tiden före sitt giftermål hos krögare Humblegren¹ Och hans namn förekommer som fadder vid ett par tillfällen i dopboken. Den sista upplysningen om honom lämnar Karlshamns dödbok, där det heter: 8 mars 1741 begravdes organisten Gottfried Lindemann. Det är allt. Men bakom dessa enkla och föga upplysande data ligga tjugo år av en tysk musikers insats i en svensk kyrkoförsamlings och stads musikliv. Det är emellertid icke så mycket Lindemanns person som fast mera den notsamling han medförde till Sverige och som här ytterligare utökades, som i detta sammanhang intresserar oss.

Gottfried Lindemanns musikalier, som nu utgöra en betydande del av den Wensterska samlingen, äro av största intresse och giva oss en god bild av den kyrkomusik, som använts dels i Stettin, dels i en svensk småstad i början av 1700-talet. Avskrifterna äro ytterst välgjorda och noggranna. De äro daterade mellan åren 1713 och 1717 i Stettin och Hamburg samt efter 1719 i Karlshamn.²

Förutom de Buxtehudekompositioner för vilka senares skall redogöras, innehåller samlingen i huvudsak volkalverk av bl. a. Ph. Telemann (»Chori Musici Hamb. Direct.»), F. G. Klingenberg (se nedan), Mich. Rohde,³ (organist i S:t Marien, Stettin 1705—1732) Gottfried Heinrich Stölzel (»Capel Mestro Gothano» 1690—1749), Reinhard Keiser (1674—1739). Christian Ludwig Boxberg, organist i Görlitz 1702, är representerad med inte mindre än 35 kantater. Av Rostock-organisten N. Hasse (1659) märkes Psalm XXIV å 5. Ytterligare kan nämnas namn såsom hovorganisten David Heinrich Garthoffen i Weissenfels och Peter Wockenfuss i Regensburg. Ett svenskt namn möter oss också i Lindemanns notsamling: Bengt Lidner (skalden Bengt Lidners farfader). Efter tjänstgöring i Göteborg kom denne 1714 till Hälsingborg, där borgmästare Silvius på eget beväg antagit honom till organist⁴ Sedermera fick han motsvarande befattning i stadsförsamlingen i Karlskrona och blev 1734 domkyrkoorganist i Göteborg.⁵

¹ Att han varit gift säger kyrkorådsprotokollet den 3 april 1741: Upplästes avlidne organisten Gottfr. Lindemanns änkas supplique om ett nådår.

² Den del av den Wensterska samlingen som tillhört Lindemann är tack vare dennes karakteristiska och finpräntade notskrift lätt att avskilja.

³ Av Rohdes verk innehåller samlingen 17 kantater bl. a. »Meine Tochter! Kehre um» för tre flöjter, hautbois, »Canto-Filia, Alto-Maler, Tenore pro Capella et Basso pro Capella con Organo».

⁴ S. Cawallin: Lunds Stifts Herdaminne III s. 351.

⁵ Sjöström: Göteborgs nation.

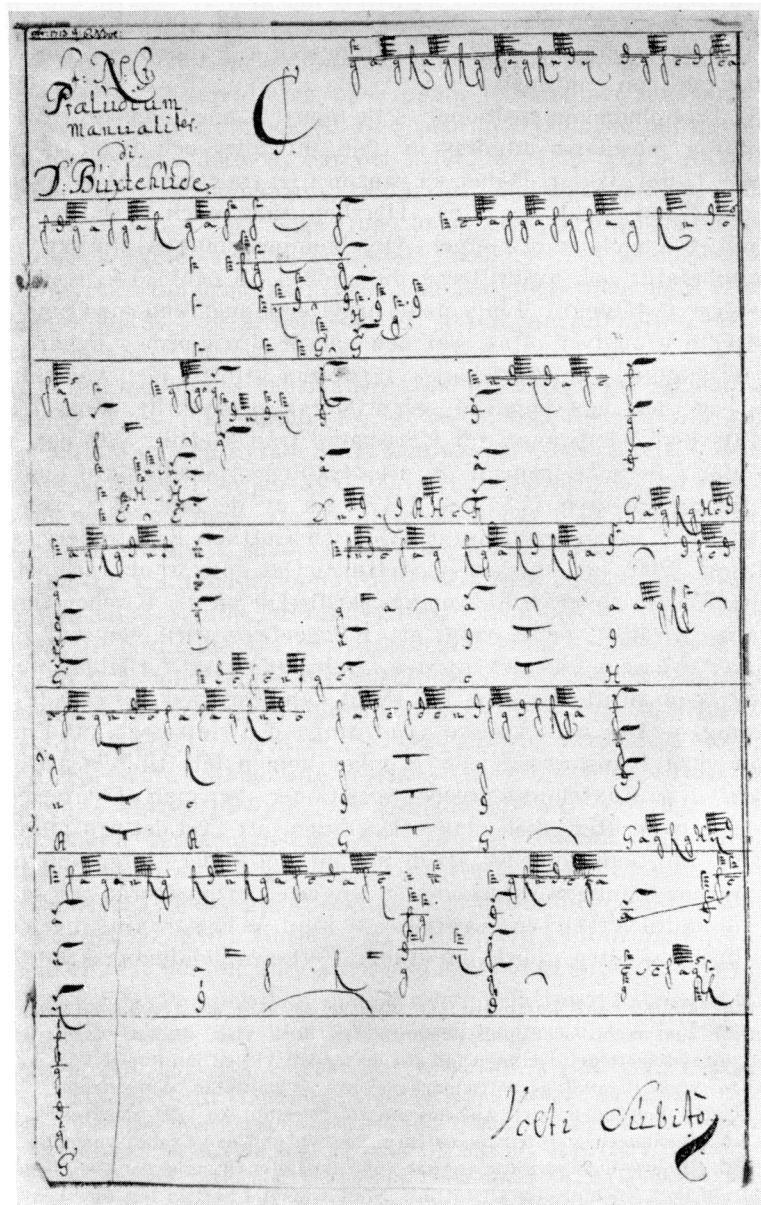
I samlingen ingå tre kantater av honom: »Andan, som öfver the trogna utguten» för två violiner, canto solo och orgel, »Vår Broder kiär» för samma besättning samt »Auff Pfingsten à 2 violini ou Hautbois, canto solo con continuo».¹

De Buxtehudekompositioner, som ingå i Lindemanns till Sverige medförda musikalier utgöras av fem preludier och fugor: e-moll, g-moll, D-dur, G-dur, B-dur, en canzon i G, tre canzonetter i e-moll, g-moll, C-dur samt kantaten »Herzlich thut mich verlangen» för sopran, två violiner och orgel. Orgelkompositionerna äro skrivna i orgeltabulatur och avskrifterna daterade 1713 och 1714. Kantaten föreligger i stämmor. Lindemann är ytterst noggrann med sina avskrifter och angiver oftast var och när de äro gjorda. Tyvärr har han ej angivit, var Buxtehudeavskrifterna utförts, men väl datum, ofta både när han påbörjat och avslutat en avskrift. Som redan nämnts kom Lindemann till Karlshamn från Stettin. Att han vistats där i flera år framgår av att åtskilliga avskrifter äro gjorda i Stettin mellan åren 1713 och 1717. En av de tonsättare, som är rikligt företrädd i samligen, är Friedrich Gottlieb Klingenberg, som omkring 1700 var organist i Stettin.² Det intressanta är, att vi genom Martin Heinrich Fuhrmanns skrift »Die an der Kirchen Gottes gebaute Satans-Capelle» veta, att Klingenberg varit elev till Buxtehude.³ På grund av det intresse Lindemann visat för Klingeborgs musik — avskrifterna gälla ett tiotal kantater med varierande besättning — kan man kanske våga draga den slutsatsen, att Lindemann varit Klingeborgs elev och hos honom fått tillfälle att göra avskrifter av Buxtehudes orgelkompositioner. Ser man på dateringen av dessa avskrifter, skall man också finna, att flertalet äro gjorda i en viss följd, som tyder på, att de använts för undervisningsändamål. Början har nämligen gjorts med de enklare canzonettorna och sedan följa de andra verken i en viss progressiv följd. Vi ha här synnerligen tillförlitliga avskrifter, gjorda om ej direkt efter originalmanuskripten så

¹ Lindemanns egna kompositioner utgöras av åtta arior och kantater, som utan att äga någon utpräglad personlig stil dock visa, att han väl behärskar tidens uttryckssätt och i många fall stå de sig väl vid en jämförelse med övriga kyrkliga verk i samlingen. Bemärkansvärd är kantaten »Singetfrölich Gott. Herr Gott, dich loben wir. Auf das am 15. Decemb. Ao 1721 gehaltene Dankfest des geschlossenen Friedens zwischen Sweden und den Czaren von Muscow».

² Enl. Eitners Quellenlexicon var han 1699 »bestalter Organist der Hauptkirchen S:t Jacobi und Johannis zu Altstettin». Stadsarkivet i Stettin har meddelat, att Klingenberg 1686 var organist i Nikolaikyrkan i Berlin. Efter anställning i Rostock kom han 1699 till Stettin där han dog 1720.

³ Pirro. Buxtehude s. 441.

Preludium och fuga i G-dur (första sidan)

Preludium och fuga i G-dur (sista sidan)

dock efter kopior i första hand. Detta är av synnerligen stor betydelse, eftersom av hittills kända orgelkompositioner endast ett par föreligga i orgeltabulatur, den notskrift som Buxtehude använde för sina orgelverk.

Av preludierna — Buxtehudes benämning preludium innefattar enligt dåtida benämning både preludium och fuga — äro tre: e-moll (Spitta nr 6), D-dur (Spitta nr 11) och g-moll (Spitta nr 14) redan kända, men det visar sig, att de manuskript Spitta haft till förfogande i många fall varit bristfälliga. Preludierna i e-moll och D-dur finnas nytryckta i Seifferts *Ergänzungsband* efter den förut omnämnda manuskriptsamlingen från New Haven, och dessa visa en mycket nära överensstämmelse med Lindemanns avskrifter. Båda verken framstå nu i en renare gestalt, och det visar sig, att många egendomligheter och hårdheter, som man velat anse som karakteristiska för Buxtehudes orgelsats helt enkelt äro felaktiga översättningar och avskrivarens misstyndningar av tabulaturskriften.

Arkiatern och stadskirurgen i Göteborg Carl Engelhart donerade 1798 till Akademiska kapellet i Lund den musiksamling, som tillhört hans fader director musices i Uppsala Henrich Christoffer Engelhardt.¹ H. Ch. Engelhardt var född 1694, troligen i Göteborg. Mellan åren 1718 och 1723 var han organist i Hälsingborg² och kom sedermera till Uppsala.³ Annerstedt meddelar i Uppsala Universitets historia, att 1727 anmälde sig organisten i Karlskrona Johan Henrik Engelhardt till organisttjänsten i Uppsala domkyrka.⁴ En förväxling med förnamnen har här skett. Det var sonsonen, den berömde läkaren och professorn i Lund, som hette Johan Henrik. I den Engelhardtska samlingen är Buxtehude representerad med tre verk: Preludium i G-dur, kantaten »O clemens, o mitis» för sopran, fyra viola och continuo samt arian »Att tu Jesu will mig höra» för sopran, två violiner och basso continuo.⁵ Det är värt att lägga märke till att *Engelhardt*

¹ Kanslern till Consistorium 13 juli 1798.

² Jfr emellertid den Melcher E. som ss. elev till Buxtehude (»sopranist auf der Marienorgel») på 1690-talet kom till Karlskrona som org. (Stahl-Tunder-Buxteh., s. 50.) Jfr vidare en Johan Engelh., org. i Kalmar, kantor där 1724—34, suspenderad, för till Sthlm o. försvann. STM 1938, s. 45.

³ C. Sjöström: Göteborgs nation i Lund.

⁴ Jfr Mitteilungen d. JGM II, s. 13 f.

⁵ Av dessa är endast »O clemens, o mitis» tidigare känd. Den ingår i den samlade upplagan av kantaterna [I nr 10] där den återgives efter handskriften i orgeltabulatur i uppsala U. B. Handskriften i Lunds U. B. med beteckningen »Motetto sub commun.» är skriven i partitur i vanlig notering och överensstämmer med några få obetydliga undantag helt med Uppsalamanuskriptet.

hört till den krets av sydsvenska organister, som på ett eller annat sätt stått i kontakt med Buxtehude eller hans musik. Vi ha intet bevis för, när Engelhardt införlivade Buxtehudekompositionerna med sin samling, om det varit under Hälsingborg-Karlskronatiden eller i Uppsala, men jag skulle vilja hålla för troligt, att de höra till den äldre tiden. (Endast ett fåtal av Engelhardts musikalier äro daterade.) En viss kontakt har som visats funnits mellan Hälsingborg—Karlskrona—Karlshamn—Kristianstad. Engelhardt och Lidner hade båda varit organister först i Hälsingborg och sedan i Karlskrona. Lindemann har under Karlshamnstiden gjort avskrifter av sin kollega Lidners kantater. Wenster var organist i Kristianstad före sin Karlshamns-tid. Dessutom framgår av Läroverksmål från Kristianstads skola (Domkapitlets arkiv) att musiker från Karlshamn införskrivits till Kristianstad vid högtidligare tillfällen.